

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor: Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa: Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3, 8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkse Listy) • MONTAG, den 18. NOVEMBER 1974 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH (SCHWEIZ) Nr. 46. • PREIS S. FR. 1.00

Volby v Německu - komplikace v CDU

Na zemské volby ve dvou důležitých částech spolkové republiky, v Bavorsku a v Hesensku, se dlouho a s napětím čekalo. Ne snad proto, že by někdo očekával změny zásadní. Bavorsko je letitou bačtou křesťanských sociálů, jinou vládu si tam lze dokonce jen stěží představit a Hesensko je tradiční zemí sociálních demokratů. Tomu, o co byl zájem, se říká trend. Řečeno česky, zněla otázka, zda po vystředání Brandta Helmutem Schmidtem v Bonnu a po jistých korekturách německé vládní, hospodářské i zahraniční politiky, se zastaví už dvě léta trávající sestup vlivu socialistů a liberálů v jednotlivých zemích a úspěšná ofensiva křesťansko-unionistických stran CDU/CSU. Volby v obou spolkových zemích dal odpověď zápornou.

Prestiž sociálních demokratů a svobodných demokratů stále klesá, ještě výrazněji, než jak očekávala většina předpovědí. Straussova CSU, mající v Bavorsku již dlouho absolutní většinu, upevnila své postavení rekordním výsledkem, v němž získala poprvé v krátkých dějinách NSR více jak 60 procent hlasů a zlepšila své pozice dokonce i ve velkých městech, například v Mnichově.

A CDU v Hesensku zaznamenala neméně překvapivý přírůstek více jak sedmi procent hlasů a překonala také poprvé v historii NSR — v rudém Hesensku, jak mnozí říkají — svými téměř 47 procenty o více jak o tři procenta SPD. Na to, převzít v této spolkové zemi vládu, jim to nestačí, socialisté s liberály mají přece jen většinu, nicméně výsledek je to pozoruhodný. Čemu to připisovat? Názory se různí v detailech, ale nezmýlíme se asi, shrneme-li odpověď takto: I v západním Německu, i když méně než v mnoha ostatních západoevropských zemích, je cítit hospodářská nejistota, odráží se zde všechny světové hospodářské, finanční a surovinové problémy. Ceny i v tomto roce stouply, s nimi také mzdy, hodnotu marky tento vzestup

cen a mezd dále postihuje. Poprvé také mimořádně stoupla strukturální nezaměstnanost a občan má obavy, že situace může být v budoucnu ještě horší. Nemějí svou situaci stále mimořádně vysokým vlastním životním standartem ani relativně horší situací v zemích druhých. Nezajímají ho srovnání s ostatním světem, nýbrž zpomalené tempo růstu ve vlastní zemi.

Máme na mysli ovšem onu asi 10 až 15ti procentní část obyvatel, převážně nižších středních vrstev, z nichž se podle průzkumu obvykle rekrutují ti, kteří svou přízeň a nepřízeň vůči stranám volby od voleb mění. Jinak všechny 3 strany mají všude základní kádr svých voličů, to jest zhruba třetina voličů je stálých příznivců křesťanských demokratů, zhruba třetina je sociálních demokratů, asi 4 až 5 procent liberálů.

Volby tedy nic sice nezměnily co se vlád v Bavorsku, v Hesensku, či co se spolkové vlády v Bonnu anebo rozdělení křesel ve Spolkové radě, to jest zastoupení zemí v Bonnu, týče. Nicméně mnohé ovlivní zřejmě pod povrchem politického dění. Socialisticko liberální koalici volby naznačují, že i všechna striktní a úspěšná opatření Schmidtovy vlády jsou stále ještě málo, aby voliče uspokojila a že vláda bude muset zřejmě ještě více přibrzdit svoji reformní politiku a současně ještě důrazněji lidem vysvětlovat souvislosti a relace situace v NSR v porovnání s vývojem v celém světě.

Uvnitř sociální demokracie to již existující spor o nevhodnější taktiku pravděpodobně zesílí a poněkud přec jen oslabí pozici až dosud velmi sebevědomého Helmuta Schmidta. Uvnitř FDP to zcela jistě posílí pozice potenciálně silného konservativního křídla, které již nyní pádně kritizovalo například skutečnost, že FDP přijímala na svém posledním sjezdu plán na úplnou odluku církve a státu, plán sice v mnohém samozřejmý, jak vidíme v

Nová válka na obzoru?

Čtenář se jistě po přečtení titulku lekne, o jakou novou válku se asi má jednat. Nemáme sice na mysli další válku světovou, nýbrž pokračování dočasně zlikvidovaného konfliktu na Středním východě mezi arabským světem a Izraelem. I když se ale nemá jednat o válku světovou, nebezpečí z ní pro svět by bylo stejné — poněvadž jsou angažovány ty samé síly, jako by šlo o válku světovou — svobodný svět a Sovětský svaz.

Nevěříme sice, že by k obnovení války dal jakýmkoli způsobem podnět Izrael. Máme však mnoho důvodů právě s ohledem na vývoj nejenom posledních týdnů, kdy se o likvidaci nebezpečí na Středním východě snažil zahraniční ministr Spojených států Dr. Henry Kissinger,

ale hlavně díky vývoji prakticky posledních hodin, kdy dokonce byla do Spojených národů pozvána i delegace organizace, v čele s jejím předsedou Yusufem Arafatem, která v minulém čase se "proslavila" vraždami a terorem, jakému není pamětníka za posledních desítek let, a během kterého zahynulo skoro 200 nevinných lidí. A neopomeňme zdůraznit, že za tyto obyčejné vraždy a teror si tato organizace vyžádala ve světě plný kredit. A díky tomuto teroru a vraždám a také snad díky nemravnému embargu na naftu a olej smí nyní tato organizace uplatňovat takzvaná svá "práva", i u mírové Organizace spojených národů. Tak dnes vypadá situace, kdy teror a vraždy znamenají moc ve světě.

A zde právě začíná nebezpečí pro svět, poněvadž i když,

jak jsme již uvedli, jsme přesvědčeni, že novou válku nevyprovokuje Izrael. — nejsme si ani dost málo jisti, že v případě, že nebudou uspokojeny elementy na druhé straně, bude pro ně velmi snadné zapálit opět válečný oheň.

A zde existuje jenom jedna otázka — do jaké míry podlelehne svět teroru i v této poslední fázi — na té nejvyšší úrovni — máme-li jednání Organizace spojených národů za tuto nejvyšší úroveň pokládat.

FIN

Setřít energii

Je prvořadý příkaz britské vlády, která právě ztrojnásobila daň z benzínu. Čeká se další zdražení želez, jízdenek, letenek, plynu, elektřiny a uhlí.

KUBA OPĚT ODMÍTNUTA

V Organizaci amerických států, která sdružuje Spojené státy a republiky Latinské Ameriky, je v posledních týdnech vidět zvýšenou politickou aktivitu, věci jsou v pohybu, a jednou z hlavních otázek, na něž se soustředí zájem, jsou vztahy americké pevniny ke Kubě. Má se odvolat blokáda Castrova režimu? Mají se navázat normální styky? Má se Kuba vrátit — jak se říká — do rodiny latinskoamerických zemí? To je jedna úroveň, na níž se panamerické vztahy ke Kubě mají řešit, a dojdeme hned, že to je forum velmi komplikované.

Souběžně s vývojem v rámci OAS a diplomaticky nezávisle na něm se vyvíjí také přímý vztah mezi Kubou a Spojenými státy. Některé kruhy ve Washingtonu poukazují na to, že blokáda Kubu a přerušování diplomatických styků s Havanou trvá už třináct let, že to je stav nepřirozený, který nevede k

žádnému konkrétnímu výsledku. Politici pragmatikové upozorňují, že Mexiko se k blokáde Castrova režimu nepřipojilo, a že kromě toho byla tato blokáda letos citelně proražena argentinskokubánskou obchodní smlouvou.

Jakýmsi gestem dobré vůle byla soukromá cesta dvou amerických senátorů — republikána Javitse a demokrata Pella — v září do Havany. Výsledkem tohoto neoficiálního sondování půdy a "hledání politických signálů", byl tzv. pětibodový program, který senátoři doporučili, a na jehož základě by prý eventuálně mohlo dojít k nějakému sblížení stanovisek. Od Javitsovy a Pellovy návštěvy dal Fidel Castro už najevo, že v principu není proti uvolňování, ale že nejdříve se musí odvolat blokáda Kubu. President Ford zase prohlásil, že americký postoj ke Kubě zůstává nezměněný, protože nic nesvědčí o změnách politiky komunistického režimu v Havaně.

To, co se prostě nazývá "blokáda Kubu", je v podstatě problém, v jehož jádru nejde o odstranění překážek ob-

chodních styků, nýbrž o narovnání převážně politické. Jistěže je ekonomie důležitá — i pro Sovětský svaz, jenž údajně doplácí na udržování Kubu jedním apůl milionem dolarů denně. Než se Fidel Castro dostal k moci, dvě třetiny kubánského vývozu šly do Spojených států. Dnes je kubánský zahraniční obchod téměř 70ti procenty vázán na takzvané socialistické země, a jeho reorientace na trhy americké pevniny by byla dlouhodobou záležitostí, pokud by k ní ve větší míře vůbec došlo.

K izolaci Castrova režimu došlo v ranných letech šedesátých proto, že chtěl agresivním způsobem vyvážet takzvaný model kubánské revoluce do zemí Latinské Ameriky. Po dvanácti letech a po loňské Brežněvově návštěvě v Havaně, za které byly formálně tyto revolučně-exportní úmysly odvolány, mají někteří latinskoameričtí politikové pocit, že na dešla doba normalizace vztahů ke Kubě. Jiné vlivné kruhy ke Kubě. Nicméně: na nynějším zasedání Organizace Amerických států návrh na odvolání blokdy Kubu propadl.

(Pokrač. na str. 3)

O ČESKOSLOVENSKU

Přísaha vojáků

Vojenská přísaha nových příslušníků armády v pražské posádce — a to i vojsk ministerstva vnitra — se konala na Staroměstském náměstí. Náčelník pražské posádky v projevu připomněl, že vojáci nejen cvičí, ale pomáhají pracovními brigádami hlavnímu městu: loňský ročník nováčků odpracoval např. 180.000 hodin na "zkrášlení města".

Příprava na zimu

Na tiskové konferenci v Praze oznámili pracovníci ministerstva paliv a energetiky, že v tuhých palivech činí letos zásoby 10 milionů tun, což je o 1 milion méně než loni. Vína prý leží hlavně na nedostatek železničních vagonů pro odvoz uhlí. Pro drobné spotřebitele nedostatek prý co do tuhých paliv nehrozí. Pokud jde o elektřinu, bude situace stejná jako loni. Přibýly sice nové kapacity, ale zvýšil se také odběr. V dodávkách svítliviny záleží na bezporuchovosti rozhodujících zdrojů, za které se považují severočeské plynárny. Tady ovšem předem nikdo nic zaručit nechce.

Začaly hony

Se začátkem listopadu začaly v různých okresech republiky letošní hony. Očekává se bohatá myslivecká úroda. Na Třebíčsku počítají s odstřelem 60.000 zajíců a bažantů. Na Gottwaldovsku předpokládají, že bude střešeno 80 divočáků a na 600 srnců. Na Kroměřížsku se budou na honech podílet i lovci z Itálie. Z různých okresů půjde živě odchycená zvěř převážně do Francie — Itálie a dalších západních zemí.

Cvičná letadla

Továrna Aero ve Vodochodech je specializována na výrobu cvičných reaktivních letadel. Tvo L 29 Delfín měl po světě velký úspěch; byl vyráběn v nebyvalém rozsahu. Nyní se zavádí sériová výroba zdokonaleného letadla pod názvem L-39 Albatros. Pro technicky náročnější letouny museli v závodě instalovat automaticky řízené stroje s plným využitím výpočetní techniky.

Kosmonaut v ČSSR

Sovětský kosmonaut A. Nikolajev byl na krátké návštěvě v Československu. Zúčastnil se hlavně slavnostního přejmenování první čes. pozemní stanice družicových spojů na "Radiokomunikační centrum čs.-sovětského přátelství".

Cestovní ruch

Bilance prvních 8 letošních měsíců cestovního ruchu pokračuje v tradici posledních let. Československo v té době navštívilo skoro 8 milionů zahraničních návštěvníků. Z toho necelého půl milionu ze západních a rozvojových zemí. Do zahraničí vyjely 2 miliony čs. občanů, z toho 1,850.000 do "zemí socialistického tábora". Počet lůžek v Československu — asi 80.000 — zůstal oproti loňsku stejný. Nejhorší problém s hotely je v Praze. Cestovní kancelář Čedok má pro zimní sezonu připraveno při zájezdech 30.000 míst do "socialistických států" a — pozor! — 1300 míst do zemí rozvojových a nesocialistických. Hlavní akce Čedoku pro příští rok se jmenuje: "Poznej zemí Sovětů!"

Necvičí se

Tradiční — především česká — náklonnost k tělocviku pomalu mizí. Čs. tělovýchovné orgány teď usilovně pro příští rok připravují jubilejní spartakiádu, na které má vystoupit na čtvrt milionu cvičenců, převážně ovšem školního žactva a armády. Nové má být vystoupení maminek s malými dětmi. Potíž je s nábojem dospělých cvičenců. Tělesné výchově se dnes pravidelně věnuje pouze 14% obyvatel.

Na alžírských oslavách

Oslav 20. výročí tzv. "zahájení boje alžírského lidu proti kolonialismu" se účastnila oficiální čs. delegace — vedená předsedou české vlády Korčákem.

Kubánci v Praze

V pražském Tylově divadle zakončil turné po Československu soubor Kubánského národního divadla. Předvedl obecnstvu typickou kubánskou hru se zpěvy a tanci.

Nová zemědělská daň

Od 1. ledna 1975 se v Československu zavádí nová zemědělská daň. Oficiálně je jejím účelem zmírňovat rozdíl v důchodech zemědělských podniků, vyplývající z vlivů rozdílných přírodních podmínek. Dosavadní daň, založená na zdanění hrubého důchodu, neodpovídá — podle debaty v parlamentě — novým potřebám, neboť je bez vztahu k dosahovanému zisku a nevyvolává tedy "dostatečný ekonomický tlak na zvyšování efektivnosti a snižování nákladů". Proto se podle nových podmínek družstva s horšími přírodními stanovišti zvýhodňují, jejich daň se snižuje nebo leckde i ruší. Dosavadní maximální sazba se zvyšuje na tisíc korun z jednoho hektaru, což bude představovat u některých družstev zvýšení o 400 tis. korun. Takže: u poloviny družstev se daň nezmění nebo i sníží, u druhé poloviny zvýší. Prý jen u malého

počtu bude zvýšení činit přes půl milionu korun ročně. Nové, společně budované zemědělské podniky se od daně ze zisku osvobozují na dobu 5 let od založení. Ve skutečnosti reaguje vláda novou daní na stále se zvyšující příjmy pracovníků v zemědělství, což se sice oficiálně nepřiznávalo, ale obecně bylo známo a vzbuzovalo u ostatních pracujících závist. Proto je složkou nové daně také ona daň ze zisku, která se se stoupající rentabilitou zvětšuje; konkrétně za každé procento přírůstku o 0,8%. Ti, co tedy vyrobí více zisku, zaplatí i větší daňové procento. Zároveň se zavádí také zdanění družstevních prostředků, které jdou na mzdy a odměny.

Překročí-li tyto prostředky určitou hladinu, budou progresivně zdaněny. Výklad zase říká: to se netýká jednotlivců, ale JZD. Ovšem: co nemá JZD, nemají ani jednotlivci. Za současně panující pracovní morálky v Československu to znamená, že dosud dobře prosperující družstva se přestanou "štvát" — když jim "více práce" stát stejně vezme. A to, co od jiných přece jen přebyde, tím se zaplatí špatní hospodáři v družstvech nerentabilních. Zásada je tedy jednoduchá: zemědělci si musí mezi sebou zaplatit všechno sami. Stát už na dopláčení nemá. Ztráty jednotlivců má hradit anonymní kolektiv. A to už je vskutku v komunismu zásada obecná.

Málo telefonů

Československo zaostává v různých technických službách, například také v telefonním spojení. V celé ČSSR existují dnes — podle údajů federálního ministra spojů — 2,300.000 účastnických stanic, tedy na 100 obyvatel 16 stanic. Nevyřízených žádostí o přípojku je více než 320.000 a počet stále stoupá.

Zejména noví obyvatelé sídlišť očekávají, že s bytem dostanou i telefon. Leč marně. Požadavkům neodpovídá dostatečně dimenzovaná místní i dálková kabelová síť; počty a kapacity ústředí a různá pokročilá technologie. Nejcitelnější je toto zaostávání znát v automatickém meziměstském a mezinárodním styku. Toto zařízení — běžné už po léta v civilizovanějších státech — je v Československu v samých začátcích. Přímo lze telefonovat jen mezi některými velkými městy ve vnitrozemí a s několika cizími hlavními městy. Tak se například teprve letos zahajuje automatický telefon mezi Prahou a Ostravou; České Budějovice se napojí až napřesrok. Letos má být možné automatické spojení i s Bělehradem, napřesrok s Budapeští. S větším pokrokem tohoto druhu styku lze počítat po roce 1980, kdy má být v Praze uvedena do provozu ústřední telekomunikační budova. — Podobné je tomu i s televizním signálem. Dnes je jedním progra-

mem pokryto 93% území Československa. Zbytek zbývá vykryt hlavně na Slovensku. Postupně se bude na tomto programu zavádět možnost vysílat a přijímat barevný obraz, což má být od příštího roku umožněno asi 70% obyvatel. Druhý televizní program může zatím přijímat jen asi jedna třetina diváků, a to hlavně ve velkých městech a jejich okolí. Ministr spojů si při rozšiřování této sítě vysílaců stěžuje na "technickou náročnost staveb", které jsou zpravidla umístěny v nepříznivých klimatických podmínkách a je nutné je "vybavovat nejmodernější technologií". To ovšem — lze dodat — neplatí jen pro Československo. A přece už s tím leckde na světě pěkně pohli!

Pamětní plakety

Československý velvyslanec v Bruselu Vladimír Koucký odevzdal pěti významným představitelům belgického kulturního života z oblastí divadla, hudby, umění a televize pamětní plakety k Roku české hudby.

Padesát mlýnů na obilí

bylo během uplynulých patnácti let dodáno z Československa do jednotlivých arabských zemí. Šest z nich, například, pracuje v Sýrii. Hodnota kontraktu činí 4,5 milionu dolarů.

AMERICKÉ LISTY, Československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevýžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

ZA JÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stranete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,
Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo nepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.
Jméno:
Adresa:

ČESKÁ TRADICE

Ferdinand Peroutka

Posledně jsme se obořili na článek, který byl napsán a vyšel v exilu a v němž považovala českého národa byla posouzena s velké výše. Je našim zatvrzelým míněním, že politika je praktická, ne literární činnost, a že ten, kdo o politice píše, má si být vědom toho, co dělá: píše o věcech života na kusu papíru. Autor našel v českých dějinách "krajní nechut' k činům", zarmoutil se nad tím a káral to na značném počtu stránek. Posoudili jsme autora jako z nějakých důvodů hněvivého lyrika, který se nedívá okolo.

Za českou politickou tradicí se obyčejně pokládá trojhvězdičká Havlíček-Palacký-Masaryk. Zajisté je možno připomenout, že proti Havlíčkovi v jeho době stáli Sabina a J. V. Frič, a že jejich ideje snad jsou také česká tradice. Za revoluce roku 1848 Sabina mluvil za "malý, ale kurážný náš houfec", který usiloval o to, aby také v Čechách vypukla revoluce, jako už byla všude okolo, ve Vídni, v Německu — v Maďarsku. Vskutku také v Praze byly postaveny barikády, k jedné z nich přiharčoval J. V. Frič na koni, v romantickém hávu, s velkým pérem na širokém klobouku — nový Byron. Co v téže chvíli dělal Havlíček? Psal: "V Praze jako ve Vídni začala revoluce pro nic za nic, tu i tam bylo snad trochu peněz a špatných lidí příčinou." "Kdo snad žalost na svou očištnu přivést chce bud' z nerozumů nebo ze zlé vůle — ten nezasluhuje nikterak naší úctu." "Není nyní větší nepřítel svobody než ten, kdo pracuje k revoluci a zamítá cestu reformy." Později Havlíček shrnul své stanovisko v revolučních dnech: "Celá moje činnost tenkrát směřovala k tomu, aby se nepodařilo v Čechách způsobit ozbrojené povstání proti rakouské vládě." Toto stanovisko v Čechách převládlo a vyvojovalo v Karlu Marxovi hněvivou kritiku Čechů a Slováků. Napsal, že Poláci a Maďaři mají historii, ale Češi a Slováci historii nemají. Není pochyby, že Havlíček ve významné chvíli projevil "krajní nechut' k činům". Domníval se mít k tomu důvody. Jednak se obával, že rakouská vláda ze vzteku by snad zamáčkla slabounký, teprve poloobrozený, teprve síly sbírající národ. Za druhé měl svrchovanou nedůvěru k Němcům a Maďarům: o nichž pravil: "Dali jste si velkou práci, abyste nás vymazali z počtu národů." O revoluci Havlíček — jako o ničím — nesmýšlel abstraktně, měl k ní zdravý praktický poměr. Tento: "Jen ta revoluce je dobrá, která se podaří". V okolnostech roku 1848 jednak se obával, že revoluce se nepodaří, jednak

se obával, že by se podařila. V prvním případě předvídal, že Němci a Maďaři všech směrů na konec by se přidali k rakouské vládě a s gusem by pomáhali zamáčknot teprve blikající plamínek českého a slovenského života. V druhém případě, kdyby revoluce zvítězila, podezíral, že němečtí a maďarští liberálové by byli liberální k sobě, ale ne k Čechům a Slovákům.

Do jaké míry byly tyto Havlíčkovy obavy oprávněny, věděl on lépe než my můžeme po stodvaceti letech. Byl odkázán budoucností hlavně na barvotiscích, na nichž hrdě, s rukou na prsou, stojí před rakouským soudem. Ale ve svých spisech, které jsou vážnější dokument než barvotisk. Havlíček neoblomně — musíme říci neoblomně — kázal opatrnost. Jestliže tedy někdo hodlá hanit Čechy za opatrnost, musí začít hanou Havlíčka — také hanou Palackého a Masaryka. Všichni tři projevovali, co autor nazývá "krajní nechutí k činům." Trpělivě čekali, až Rakousko jednou snad pochopí svůj historický úkol — být sdružením a ochráncem menších národů ve střední Evropě, kde se ještě nezapomnělo na asijské a turecké vpády. Nedočkali se, Rakousko nakonec se oddalo pangermanismu. Tehdy, teprve tehdy Masaryk přešel do exilu, aby tam popouzel proti Rakousku a pokud možno proti němu bojoval. Autor článku může říci: hle, nutnost činu konečně, konečně byla uznána. Ano, ale záleží na tom, kdy, Masaryk byl dobrým žákem Havlíčkovým a přijal od něho dvě hlavní zásady: "Vždy je třeba mít ohled na okolnosti" a onu už citovanou zásadu: "Jen ta revoluce je dobrá, která se podaří." Když Masaryk odcházel do exilu, poprvé byla skutečná naděje, že česká revoluce se podaří: byla válka, proti Rakousku válčily nejsilnější, vyzbrojené demokratické evropské státy. To dávalo reálnější naději než stavět v míru v pražských ulicích z lavic a skříní barikády proti rakouským kanonům.

Autor článku s velkou odvahou staví sám sebe proti proudu myšlení, reprezentovaného Havlíčkem, Palackým, Masarykem. Citovat Sabinu jako zakladatele české tradice nemůžeme, Sabina byl odhalen jako placený agent rakouské vlády. Snad autor by se mohl dovolávat toho, co někdy psal literární kritik F. X. Šalda, který postupem času psal mnohé různé věci. Kdysi byly činy určité kroužky, jednou komunistické, jindy katolické. Vedle toho, že se pokoušely popudit Josefa Čapka proti Karlu Čapkovi, činily občas i drobné pokusy

postavit F. X. Šaldu jako národního politického myslitele proti Masarykovi. V jedné zatáčce svého vývoje Šalda stavěl nade vše představu stromu zasaženého bleskem a projevoval největší sympatie k ději "hořet a shořet." Některé to okouzlo, a chtěli z toho udělat národní filosofii. Docela přehlíželi, že Šaldu tu mluvil ve sféře estetické a měl na mysli krátké životy básníků, Verlaine, Rimbauda, Gerarda de Nerval, Máchy. Postavit tento individuální estetický ideál "hořet a shořet" proti snaze národa přežít a zachovat svou existenci, je bud' velmi odvážené nebo velmi hravé. Je to zcela nedovolené smíšení dvou druhů lidské činnosti. Je pravda, že Šalda později dal se svěst lichotníky k tomu, aby na sebe myslil také jako na politika. Tu se přidal ke ctitelům "činu". Neříkal, jaký čin to má být. Prostě: čin, vem kde vem. Tu se Šaldovi přihodilo, že na chvíli zabloudil mezi obdivovatele fašismu, o němž nemohlo být pochyb, že je bohat na činy.

Místo, aby se oddával činům, praví autor článku, český národ čeká, stále na něco čeká. Čekal, že Rakousko pochopí svou roli. Pak čekal, až Rakousko padne, nepovalil Rakousko sám. Potom čekal, zda sudetští Němci budou chtít patřit k československému státu. Nerozhodl to činem, slabošsky chtěl se ucházet o jejich souhlas. Podobně čekal na Slováky, patrně místo, aby jim prostě, bratrsky přikázal. Pak se čekalo, až "vypukne válka a Anglie a Francie porazí Hitlera." (Alternativa: Češi ho měli porazit sami.) Dnes se čeká na evropskou konferenci v Helsinkách nebo někde jinde, co ta přinese. (Alternativa: Češi si všechno vyřídí sami.) Čekání je jen projevem české uvážlivosti. Co by však Češi měli učinit s uvážlivostí? Je uvážlivost ošklivé slovo?

Češi vskutku čekají, jak se vyřeší nynější hluboká světová krize, jak na to čeká i každý jiný stát a národ. Kdyby Češi na to nečekali, co by asi udělali? Zdá se, že autor se rozhodl pokládat Čechy a Československo jakoby za ostrov — v době, kdy i velké státy čím dále tím více rozumějí tomu, že nejsou ostrovy. Češi čekají, ale není vidět nikoho, kdo by nečekal. Doba přinesla problémy, které jsou nad síly jednotlivých států. Je světová inflace, a vidíme, jak jeden stát čeká na druhý, co ten proti inflaci učiní. Je toho prostý důvod: žádný jednotlivý stát nezmůže inflaci, jejíž příčiny jsou na mnoha místech světa. Je otázka bezpečnosti, a západní demokratické státy dospěly k přesvědčení, že jednotlivě

by neudolaly, a spojují se v Obranné souručenství. Čekají, jak se toto souručenství podaří. Více než kdy dříve svět je souvislý, a i česká situace závisí na tom, co se děje v Anglii, Francii, Americe. Avšak autor by rád viděl, kdyby Češi v jakési izolaci "nečekali". To je bud' výzva k osamocení hrdinství nebo... Nebo je to určitý druh navoněného zápečnictví, zase jednou nějaké "Tatranské žuly", zase jednou "Kdyby bylo více Němců než je čertů v pekle", romantické snění u domácích kamen, zase jednou nerealismus, jež Havlíček a Masaryk se snažili vypudit z českého myšlení.

Jak bylo možno očekávat, autor obviňuje Čechy z kompromisnictví. Pokládá kompromis za kardinální hřích, a mluví o něm s energickou nerozumností. Nějak mu ušlo, že kompromis je nástroj demokratické politiky. Bud' v politice je kompromis — nebo je v ní diktatura. Je-li kompromis kardinální hřích, pak fašismus, nacismus a komunismus zaslouží pochvalu za svou nekompromisnost.

Je ve světě dnes tolik nekompromisností, že vskutku není třeba přivládat, aby toho bylo více. Nekompromisní elementy terorizují desaterým způsobem, kladou bomby do domů, bank a úřadů, unášejí letadla, berou rukojmí a někdy je zabíjejí, obsazují vyslanectví, nemilosrdné guerilly se stávají nástrojem politiky. Jak je však kárat, jestliže kompromis je zavrženíhodný? Kdo káže nekompromisnost, obyčejně zapomíná, že také jinní budou nekompromisní. S nekompromisností to bývá takové, že na konec se navrch dostane nekompromisnost odhodlanější a surovější. První československá demokratická republika zřejmě nenalezla mnoho milosti v očích autorových. Právem, jestliže nekompromisnost má být hlavním principem. Dokonce je možno říci, že první československá republika dosáhla v umění kompromisu jakéhosi — podle autora nežadoucího — mistrovství. Byly v ní čtyři nebo pět

Volby v Německu

(Dokončení se str. 1)

povede k dalším konfrontacím s mladými demokraty, kteří nechtějí upustit od toho, profilovat tuto stranu moderně a jen málo přihlížejí přímo k existenčním otázkám této malé strany.

Ale nejsilnější odraz budou mít volby — byt' to zní paradoxně — na vnitrostranické rozhovory uvnitř CDU. Vítězství dodalo této straně sebevědomí, ale současně zdůraznilo existenci mnoha názorových proudů v CDU a zkomplikovalo diskusi o nejvhodnějším kandidátu na kancléřské křeslo a na místa ve stínové vládě CDU, která budou muset být na počátku příštího roku — s ohledem na budoucí celostátní volby — včas nominována. Řady kandidátů na kancléře jsou nyní bezpochyby rozšířeny z již existujících čtyř až pěti osob, které přicházely v úvahu, o Alfreda Dreggera, Bana Franze-Josefa Strausse nelze již nadále přehlížet, je v řadách politiků CDU/CSU jedincem bezpochyby nejsilnějším a takticko-politicky zřejmě nejschopnějším. Polarizace mezi vládními a opozičními stranami, která se prohlubuje již po tři-čtyři léta, vynikne zřejmě v budoucnu ještě více než dosud. Jednou věcí: na západoněmecké politiky — až opadne u jedné radost z vítězství a druhých hořkost z porážky — čeká v příštích dvou letech ještě více práce než dosud. To je shrnující výsledek těchto voleb, to je shrnující názor o situaci německé demokracie v komplikovaných světových podmínkách.

hlavních stran. Bud' byl mezi nimi vyjednáán kompromis — nebo co mělo být? Zde kompromis se osvědčil jako nástroj demokracie. Stačí pohledět na výsledek. Kdežto ve všech okolních státech, kde bylo méně kompromisnosti, už panoval ten nebo onen druh fašismu, československá demokracie trvala do poslední chvíle,

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SPOCI
Secretary

Mezinárodní přehled

Listárna . . .

GUERILA V CHILE

Situace v Chile se zdá být tak pevně v rukou vojenské junty, že každá zpráva o odporu vzbuzuje mimořádnou pozornost. Nedávno hlásila západoněmecká tisková kancelář Deutscher Depeschendienst, že v oblasti města Chillan zhruba 500 km jižně od Santiagu došlo k přestřelce mezi policií a guerilovou skupinou, vedenou předním členem dřívější socialistické — tedy Allendeho — strany, Rogelíem Hernandezem. Po incidentu se prý skupina stáhla; pravděpodobně do Argentíny, kterou tam s Chile spojuje řada průsmyků.

Mnohem větší pozornost vyvolaly ovšem v říjnu události v hlavním městě Santiagu. Po zuby ozbrojení mladí muži vyloupili za bílého dne banku. Policie se při pátrání po pachatelích dostala do ozbrojené bitvy se skupinou městské guerily. V několika hodinové přestřelce byl zabít vůdce Hnutí revoluční levice, Miguel Enriquez. V domě, jenž byl zřejmě hlavním stanem skupiny, se našel sklad sovětských samopalů a munice.

Za těmito dobrodružnými příhodami se ovšem v pozadí skrývá hluboké dilema chilské levice. Obrazně řečeno, právě tyto tendence k dobrodružnosti byly jedním z faktorů, které vedly ke krizi Allendeho režimu lidové jednoty a vyprovokovaly loni v září zásah chilských sil. I za Allendeho, i dnes — v pochopitelně nepoměrně menší míře — šlo o to, zda se levice má nakonec prosazovat pomocí ozbrojeného násilí nebo takzvaným budováním široké fronty pokrokových sil, což dnes chilští teoretikové v pražském měsíčníku "Otázky míru a socialismu" nazývají "spojováním demokratických vlasteneckých sil".

Miguel Enriquez byl prototypem levicového extrémismu ostatně už za Allendeho vlády. 11. srpna roku 1972 prohlásil na tiskové konferenci v Santiagu: "Komunisté a jiní reformisté v Allendeho vládě sahají ke stalinovským metodám útlaku, mučení a zabíjení odpůrců." Enriquez sám ovšem nikdy nepřestal hlásat ozbrojené násilí v Chile jako jedinou cestu k socialismu. Jeho otec, Dr. Edgardo Enriquez, byl naopak proti tomu ministrem školství v Allendeho vládě.

Spolu s mladým Enriquezem se na přestřelce podílel také Andres Pascual Allende — vnuk bývalého presidenta — dříve redaktor tiskového orgánu Hnutí revoluční levice, "Punto final". Jemu se po srážce s policií podařilo uniknout; ale den po tomto incidentu začalo vedení Hnutí revoluční levice hromadně hledat útočiště, Enriquezův zástupce Dr. Eduardo Humberto Sotomayor požádal o

asyl na italském velvyslanectví, po něm následovalo 36 dalších vedoucích postav hnutí.

Za Allendeho vlády měl k těmto silám velmi blízko také generální tajemník — a de facto vůdce — Allendeho socialistické strany, dnes v exilu žijící Carlos Altamirano. Byly to tedy podivně spojitě nádoby. Zatímco prezident formálně navenek udržoval demokratický postup, jeho vlastní lidé drželi současně v ohni také železko revoluce. Tři týdny před Allendeho pádem žádalo chilské námořnictvo senát, aby Altamirana zbavil imunity, protože se zjistilo, že mezi námořníky zakládá "rudé bunky", které připravuje na státní převrat. Je těžké posoudit, zda to generální sekretář socialistické strany dělal za zády svého presidenta, ale určitě to bylo proti branným silám.

pb

SNAHY FRANCOUZSKÝCH KOMUNISTŮ

V jarních prezidentských volbách ve Francii chybělo alianci komunistické a socialistické strany jen 200.000 hlasů k vítězství. Komunistické stranické vedení, domnívající se, že moc je tak říkajíc na dosah ruky a že celkový hlasový potenciál aliance vzroste jen tím, podaří-li se získat přívržence v ideologicky cizím táboře, se od té doby snaží dosáhnout svých cílů novým akčním programem. Tento program, popularizovaný velkým propagandistickým úsilím pod jménem "Sjednocení lidu Francie za demokratickou změnu", byl také jediným bodem pořadu jednání nedávného mimořádného sjezdu francouzské komunistické strany v pařížském předměstí Vitry-sur-Seine. Povolební politický vývoj ovšem v lecčems zkalil komunistické naděje, pojící se k nové taktice, a to se obrazilo ve zjezdových jednáních. Jednak nastaly obtíže v socialisticko-komunistické alianci a také mezi komunisty samými narazil nový program na určitý odpor. Napětí mezi oběma levicovými stranami, sdruženými ve volební alianci, vzniklo tím, že socialisté dosáhli na několika místech úspěchů v doplňovacích volbách. Komunisté je na to obvinili, že rozšiřují svůj vliv nikoli na úkor společného protivníka, to jest pravice, nýbrž na úkor volebního partnera, to jest komunistů. Napětí vzrostlo, když socialisté navázali styk s některými skupinami, které odmítají společný socialisticko-komunistický volební program. Někteří pozorovatelé se ovšem domnívají, že komunistická strana zveličovala jen navenek své rozpory se socialisty, aby uchlácholi-

la onu část svých řadových příslušníků, která je nespojena s novým akčním programem takzvané "národní jednoty". Jak vychází najevo z uveřejněných výtahů diskuse, narazilo heslo takzvané "národní jednoty" nejen na pochybnosti, nýbrž někdy také na přímý odpor.

"Idiotství", "proti přirozenosti", "komunistická strana už není komunistickou stranou", "vedení ztratilo kontakt se stranickou základnou, když doporučuje jednotu vykořisťovaných s vykořisťovateli", tak se vyslovovaly opoziční hlasy. Vážnější kritikové obviňovali stranu, že zrazuje základní pojmy třídního boje, vzdává se revolučního poslání a stává se oportunistickou a buržoazní.

Opozice proti novému programu překvapila stranické vedení. Návrh rezoluce, připravené pro mimořádný sjezd, vysvětlila, že je třeba jednat o nové situaci, která vznikla po prezidentských volbách, že komunisty čekají nové úkoly a nová odpovědnost ve chvíli, kdy Francie upadá stále hlouběji do krize. Země prý potřebuje dalekosáhlé reformy, které je možno uskutečnit jen národní jednotou. Rezoluce v závěru uváděla, že k uskutečnění dalekosáhlých reforem je třeba silné a aktivní komunistické strany a že je proto nutno pro ni získat nové členy. Vyhličky apelu komunistů na gaullisty posuzují znalci politických poměrů skepticky.

"NOVÁ KVALITA" VZTAHU

Mluvíci bonnské vlády Klaus Bolling řekl, že v rozhovorech, které měl kancléř Helmut Schmidt s generálním tajemníkem ústředního výboru komunistické strany Sovětského svazu, Leonidem Brežněvem, nedávno v Moskvě, bylo dosaženo víc, než se očekávalo. Spolkový kancléř odletěl z Moskvy s pocitem "nové kvality" ve stycích spolkové republiky se Sověty a soudí, že přesvědčil Sověty o tom, že Bonn chce pokračovat ve své politice vůči východu. Mluvíci spolkové vlády poukázal rovněž na zásadní dohodu s Moskvou ve věci zásobování západního Berlína elektrinou, vyrobenou v Sovětském svazu, a vyzdvihl, že tato dohoda je významná pro "životaschopnost západního Berlína". Západní Němci postaví Sovětům jadernou elektrárnu u Kaliningradu, — bývalého východopruského Královce. Bonnská vláda se v této citlivé otázce radí se třemi západními spojenci — Británií, Francií a Spojenými státy — a doufá, že Severoatlantické společenství svolí ke stavbě této elektrárny na sovětském území.

NEJDE O ŽLUČNÍK

Jestliže jsme před lety dvaceti a pěti lezli panu faráři na hrušky, jistě si na to dnes docela rádi vzpomeneme, a povykládáme si o tom bodře i s dotyčným farářem. Cesty na farářovy hrušky patří, po dvaceti letech, ke snadno vysvětlitelným a zopakovatelným vzpomínkám.

Celkem obtížně se však zajisté budeme upamovávat na to, aspoň veřejně, jak jsme před lety dvaceti a pěti ukopávali faráře, jak jsme buržoazní spratky vyhazovali ze škol, jak jsme házeli lidem pod nohy jejich vysokoškolské indexy a jak jsme, item, maličko před slavným Jarem, podávali svědectvíčka dle přání StB.

Pravdy o ukopaných farářích, jakož i tom, jak jsme tomuto ukopávání tleskali a nutili tleskat i jiné, patří k pravdám vyslovitelným — věřím — tuze těžko. Ale nazývat vzpomínky na ukopané faráře, zmařené životy a zborcené možnosti, žlučovitostí a pamět' ranami pod pás lidské důstojnosti, to už je snad více jen příznačná arogance než pouhá bagatelisace pojmů.

To vše, co tuto řečeno, řečeno ad vocem glosy Ze zdravotních důvodů, otištěné v A. L. dne 11. října 1974 Ono totiž, a to je důležité, doopravdy vůbec nejde o žlučník, dokonce ani o žaludek ne, jde o pouhou neochotu Bobšinských. Dobšinských a Františků Vopršálků, etc. říci:

"Hle, toto zlé jsem učinil, hle zde jsem se nezachoval druhdy dobře, hle zde jsem se cítil povoláním inkvizitorem: a bušil jsem tudíž do kacířů kladivem strany, abych se zalíbil svému biskupovi, a maskoval to vírou ve svého Boha."

Jde také o tu, ve zmíněné glose vzpomenutou, věc společnou. Jež má-li být čistá, neměla by být mísená špinavými rukama.

Jenže Bobšínští, Dobšínští, Vopršálkové, až na vzácné výjimky, ze sebe takovouhle větu nevydají. Nikoli již ze zdravotních, ale ze stylistických důvodů by pak snad měli čtenáře ušetřit povzdechů nad tím, že nemají tu moc . . . a co by činili, kdyby tu moc měli.

Zatím si totiž, a to je ta směla, pamatujeme, jaké to bylo, když se na vozíčku moci vozili a rozdávali v jejím krytu rány jen to dunělo. O to statečnější, že díky záštitě moci jim je nebylo možno vrátet. Dnes se zlobí na to, že si to pa-

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.50% přinese 7.90%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na čtyři roky

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplácíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$20,000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

matujeme, a že se pamatujeme nejen za sebe, ale i za faráře, kterým jsme my právě jen chodili na hrušky.

A opravdu, aniž by šlo o osoby i osobnosti, kdo se jednou dal mezi lotry, musí počítat s tím, že mezi ně bude počítán tak dlouho, dokud se od nich sám a jasně nedistancuje. Dokud se také nedistancuje od toho co pro lotry dělal. Neb nevidím žádný důvod, proč je mezi zločinecké organizace počítána NSDAP a nikoli KSČ, podobně jako nevím proč tolik literatury o SS a tak málo o StB?

Byť Hitler, jak známo, miloval psy, Novotný plzenskou dvanáctku a Husák trpěl v době kultu osobnosti.

Nu a kdo se chce počítat mezi lotry, proč tolik roztrpčení nad tím, jsou-li věci nazvány pravým jménem? Zatím ještě nemá nikdo tolik moci, aby to mohl v této části světa zarazit. Byť to, zdá se, část exilové obce tuze mrzí.

JAN BENEŠ

KDYBY MĚL TU MOC...

Jeden soudruh si onehdy v Listárně AL moc stěžoval a moc se divil. Že prý si jedinci (a nikoli zrovna ignoranti) na stránkách exilového tisku vylévají přebytkovou žluč a v jednotném úsilí pomluvit co nejvíce osob se prý — s podivem — spojují lidé, kteří jsou v exilu už drahná léta s těmi, co přišli poměrně nedávno. Prý je s podivem, že ty žlučovité produkty vydavatelé tisknou. Snad prý v naivní víře, že vzbudí větší zájem čtenářů. Soudruh však ví (neboť komunistů vždy všechno ví), že takový naivní vydavatel zájem nevzbudí. A když, pak jedině těch, kdož se zajímají o zpravodajství takzvaně bulvární. Kdyby prý měl soudruh tu moc, domluvil by těm upozorňovatelům, aby si nebourili hormony. A kdyby měl tu moc, zavázal by vydavatele, aby, atd, atd.

Ještě, že tu moc nemá, on hývalý přední rudý novinář, nyní v exilu. Čemu se diví? Že demokracie, které jeho vítězná strana donutila před čtvrtstoletím k exilu se dnes spojují s demokracií, kteří odešli po srpnové okupaci? Spojují se v obavě, aby nás snad jednou v emigraci nereprezentovali soudruzi komunisti pisatelova druhu. Třeba se v exilu po nějakém dalším zostření poměrů a po nějaké další pseudo-revoltě objeví i Husák. Kapek a jíní a budou pomlouvat své věrejší chleboďárce, zatímco mlčící většina emigrace na to bude zírat s otevřenou pusou.

Jakýpak tedy div, že se emigrace demokratická spojuje proti emigraci komunistické? Komunistů je komunistů, třeba v exilu a třeba v kriminále (viz kdysi Husák). Je naopak stále více třeba, aby mlčící většina emigrace nemlčela, aby jsme se my, demokratičtí exulanti z Československa stále důrazněji ozývali proti tomu, že exil chtějí reprezentovat komunisté. Ne ti, co pochopili a vysloveně to řekli, ale ti, co jimi stále hrdě jsou. Kdyby nebyli odešli do emigrace, byli by šli z redakcí, úřadů, ministerstev, vysokoškolských kateder, vědeckých ústavů a vůbec dobrých postů do fabrik a zemědělských družstev, tak, jako oni do nich pětadvacet let předtím jménem vítězné komunistické strany zahnali nesouhlasící demokratickou inteligenci. Někteří by šli (tak jako šli, pokud doma zůstali) do kriminálů. Ale jistě ne na popraviště, jako mnozí ti před čtvrtstoletím nesouhlasící demokracii.

A tak jsou i soudruzi komunisté s námi v exilu. Je jim tu dobře. At' tu jsou, ale at' za nás nemluví a nechť se nezapomínají a "nedoporučují" vydavatelům, aby ignorovali příspěvky, které nazývají věci pravými jmény. Děkuji pánu Bohu a demokracii, že onen soudruh nemá tu moc šlápnout vydavateli na prsty...

J. S. Montreal

Telegraficky ze světa

Ministr hospodářství NSR H. Friederichs projednává v Budapešti novou mezivládní dohodu o hospodářské, průmyslové a technické spolupráci. • Finský prezident Urho Kekkonen v interview v listě Kaleva vyzval k "většímu úsilí k vytvoření bezatomového pásma v severní Evropě". Instrukce dostal nesporně nedávno v Moskvě. • V Aténách vyšlo první číslo časopisu KS Řecká Komunistická revue. • Ve Spojených státech je na oficiální návštěvě rakouský prezident Dr. Bruno Kreisky. • V NSR mají epidemii týfu, v karanténě je přes tři sta osob, zemřelo pět lidí. Příčinou onemocnění bylo požití závažného bramborového salátu. • Pro závažné poruchy byla zastavena práce se sovětskou stanicí Luna, která přistála na Měsíci v oblasti Moře nepokojů. • 130 km za hodinu na dálnicích a 110 na čtyřproudových vozovkách je teď nejvyšší povolená rychlost na francouzských silnicích. •

Anekdoty naruby?

Druhá kniha A. Solženicyna "Souostroví Gulag", která vyšla před několika měsíci, je mnohem silnější než první nejen co do počtu stran.

Autor probírá historii vzniku pověstného vyhlazovacího tábora Solovky, umístěného na nevelkém ostrově v Bílém moři. V 16. století tam byl prosperující klášter, kde mniši dokonce pěstovali ovoce a zeleninu, živil se lovem ryb, měli vlastní mlýn, kovárnu i dílny. V r. 1713 tam bylo zřízeno carské vězení, jehož "hrůzy" se nedají vůbec srovnávat s tím, co zde vzniklo po převzetí moci "vládou pracujících". Solovky jsou prvním ostrůvkem vznikajícího obrovského archipelagu, souostroví sovětských vyhlazovacích táborů, jejichž počátek začíná zároveň s revolucí a ne až ve 20-30 letech.

Autor probírá historii vzniku pověstných kanálů: Bělo-morského, Moskva-Volha a Volha-Don. Moje generace si živě pamatuje na tuto kapitolu probíranou ve školních lavicích v hodinách zeměpisu či dějin SSSR. Mnoho povinně shlédnutých filmů o pracovním hrdinství, vysoké technice a neobyčejných úspěších sovětských pracujících, budovatelů těchto vodních děl. Že těmito "sovětskými pracujícími" byli především političtí vězni, špatně živenci a šačeni, pracující v nelidských podmínkách s technikou rovnající se technice stavitelů starověkých pyramid, to nám tenkrát nikdo neřikal. Jestli se snad někdo o tom zmínil, byla to jen — protisocialistická šep-tanda.

Když mi bylo deset let viděla jsem někde u Kutné Hory kapličku postavenou ve středověku z lidských kostí a lebek. Byl to tenkrát pro mne otřesný pohled. Projížděje o deset let později Volžsko-Donským kanálem, nena-padlo mne, že beton kolem je také vystlán lidskými kostmi. Jenže nejsou vidět.

Když nyní o dalších patnáct let později pročítám Solženicynovu knihu, je mi nanič z pocitu, že jsem vyrostla v prostředí obklopeném lží a přetvářkou, a přišla jsme na to teprve v polovině života.

A tisíce lidí v tom dosud žijí, a ještě nepřišli na to, v čem žijí.

Nebudu podrobně rozebírat či popisovat Solženicynovu knihu. Nemá děje, jsou to jen otřesná fakta, sebraná zrnko po zrnku. O lidech a jejich osudech. Jakým způsobem se z obyčejných lidí

stávali "političtí vězni" je téměř neuvěřitelné. Někdy směšné. Ale anekdoty jsou občas sarkastické, neuvěřitelné, k pláči.

1) Krejčí, odkládaje jehlu, zabodl ji do nástěnky, aby se neztratila. Trefil se do oka Kaganoviči. Zákazník si toho všiml. (10 let, terror).

2) Prodávačka — přijímající zboží od dodavatele, zapisovala příjem na kusu novinového papíru, neboť jiný nebyl právě po ruce. Počet kousků mýdla se dostal právě na čelo soudruha Stalina. (10 let).

3) Traktorista STS si vycpal dřavou botu agitačními předvolebními letáky s kandidátem do Nejvyššího Sovětu a uklízečka, která za letáky zodpovídala, to viděla. (10 let, kontrarevoluční činnost).

4) Vedoucí vesnického Klubu šel se svým podřízeným koupit bustu soudruha Stalina. Koupili. Busta však byla těžká, velká, bylo by třeba ji nésti na nosítkách ve dvou. Ale to vedoucímu nedovolovalo jeho postavení: "No, nějak už to done-seš", řekl podřízenému a šel napřed. Starý vrátný se dlouho nemohl nijak přizpůsobit nepřiměřenému nákladu. Pod paži to bylo moc veliké, v náruči to neunesel, bolí z toho v kříži. Nakonec našel řešení: odepnul řemen, udělal smyčku Stalinovi kolem krku, hodil náklad na rameno a tak to nesl přes

celou vesnici. (10 let, terror).

5) Námořník prodal Angličanovi obyčejný zapalovač "Kat'usa" — suvenýr — za libru šterlinků. (10 let, podřívání autority státu).

6) Hluchoněmý tesař kladl podlahu ve velkém sále. Místnost byla úplně prázdná, nebyl tu žádný háček nebo hřebík, kam by si mohl pověsit čepici a kabát. Použil tedy Leninovy busty. Někdo si toho všiml. (10 let).

7) Šestnáctiletý školák — Čuvaš udělal v hlesle na nástěnce chybu v ruském (ne rodném) jazyce. (5 let).

8) V účtárně Státního statku viselo heslo: "Žije se lépe, žije se radostněji!" (Stalin). Někdo připsal červenou tužkou "ovi" — prý Stalinovi se žije lépe a radostněji. Viníka ani nehledali a posadili do vězení celou účtárnu.

9) Irena Tučinská byla zatčena cestou z kostela (bylo už předem rozhodnuto uvěznit celou rodinu) a obviněna, že se v kostele "modlila za Stalinovu smrt". (Kdo její modlitbu mohl slyšet?) (25 let, terror).

A tak bychom mohli pokračovat. Za každým řádkem zničený lidský život. Desetitisíce, statisíce životů. Miliony. Je to neuvěřitelné. Je to nesmyslné jako špatná anekdota. Ale je to pravda. Dokáže Západ vůbec tuto pravdu pochopit?

Libuše Obrusníková

K VÁNOCŮM...

TUZEX zasíláme

bezpečně a rychle

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

NEODKLÁDEJTE...

Již 50 roků cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 369.00
NY — Brno — NY	\$ 383.00
NY — Bratislava — NY	\$ 383.00
NY — Košice — NY	\$ 413.00

Tyto výhodné ceny musí být zaplacený 60 dní před odletem. Změna programu nepovolená. V případě zrušení letecká společnost si ponechává 25% ceny. Ceny podléhají schválení vládou.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštívíte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021

(pri 76. ulici)

Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

**NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ**

SPORT

Obě čs. fotbalová mužstva bojující o Pohár UEFA v evropské soutěži, postoupila do 3. kola. Dukla Praha porazila švédský Djugaarden Stockholm 3:1 (první zápas ve Stockholmu vyhrála Dukla 2:0) a Baník Ostrava zvíťazil nad FC Nantes 2:0. (V utkání ve Francii Ostrava prohrála 0:1, ale lepším celkovým skóre postupuje čs. celek).

Zápasy I. hokejové ligy:

Litvínov-Gottwaldov 3:5 — Kladno-Jihlava 4:2, Č. Budějovice-VŽKG 7:2, Slovan-Sparta 6:3, Brno-Košice 4:1, Plzeň-Pardubice 4:6, Gottwaldov-Sparta 1:1, Jihlava-Brno 4:2, Pardubice-Č. Budějovice 2:3, Košice-Plzeň 4:0, VŽKG-Litvínov 2:3.

Tabulka:

1. SONP Kladno	16	26
2. Sparta	17	23
3. Dukla Jihlava	17	22
4. Sn Bratislava	16	20
5. M. Č. Budějovice	17	19
6. CHZ Litvínov	17	18
7. Tesla Pardubice	17	16
8. Škoda Plzeň	17	13
9. VSŽ Košice	17	13
10. ZKL Brno	17	12
11. TJ VŽKG Ostrava	17	12
12. TJ Gottwaldov	17	8

Zápasy 12. kola I. fotbalové ligy:

Jablonec-Slovan 2:1, Dukla-Teplice 0:0, Plzeň-Bohemians 1:0, Sparta-Nitra 1:0, Inter-Trnava 3:1, Žilina-Ostrava 1:1.

Tabulka:

1. VSS Košice	12	15
2. Sn Bratislava	12	14
3. Inter Bratislava	12	14
4. LIAZ Jablonec	12	14
5. Baník Ostrava	12	13
6. Dukla Praha	12	13
7. TŽ Třinec	12	13

Martinské posvícení

Krajanské Skupina od Panny Marie Karmelské v Asorii, N. Y. slaví 17. listopadu t. r. MARTINSKÉ POSVÍCENÍ za účasti houstonského pana biskupa Dra. J. L. Mořkovského.

8. SU Teplice	12	13
9. ZVL Žilina	12	12
10. Zbroj. Brno	12	12
11. Sp. Trnava	12	12
12. Slavia	12	11
13. Bohemians	12	10
14. Sparta	12	10
15. AC Nitra	12	8
16. Škoda Plzeň	12	8

Jak už jsme psali v minulém čísle, 75. zasedání Mezinárodního olympijského výboru ve Vídni pověřilo uspořádáním letní Olympiády 1980 Moskvu a zimní Lake Placid, NY. Kdežto hlasování pro Lake Placid proběhlo bez opozice, hlasování pro Moskvu, která byla neúspěšným kandidátem pro hry roku 1976, nebylo tak hladké, jak by si sověti byli přáli. Už na slavnostním otevřecím projevu kongresu, předseda olympijského výboru Angličan lord M. Killanin varoval ty, kteří chtějí směřovat politiku se sportem a vyzval účastníky, aby sport byl ubráněn politického zneužívání.

Myslel tím především arabské teroristy, kteří v roce 1972 v Mnichově spáchali atentát na izraelské sportovce, také ale měl na mysli odmítavý postoj arabských reprezentantů soutěžit s Izraelci na nedávných Asijských hrách v Teheránu a události v Moskvě vloni během Studentských světových her. Tehdy byl povolen vstup jihokorejským a izraelským sportovcům, ale sportovním novinářům oněch zemí nikoli. A během samotných her byla izraelská výprava pod záminkou bezpečnosti, neustále sledována. Došlo také k několika incidentům, když například během basketbalového utkání Izraele, (kteřáto utkání se vždycky hrála v armádním sportovním komplexu CSKA Moskva.) byli sovětští občané židovského původu fyzicky napadeni sovetskými vojáky — když začali povzbuzovat izraelské mužstvo. Na další utkání nebyl těmto fanouškům povolen vstup, přestože měli vstupenky, když přes 100 milicionářů zablokovalo vchod na stadion. Třetí utká-

MALÝ MOLOTOV

V novém vydání velké sovětské encyklopedie opět figuruje jméno někdejšího sovětského ministra zahraničí Vjačeslava Molotova. Molotovův politický pád se udál v roce 1957, kdy byl zbaven veškeré moci a funkcí a kdy se jeho jméno vytratilo i ze sovětské encyklopedie. Toho času žije Molotov v Moskvě jako 84 letý pensista. Ted' v 16. svazku nového vydání Encyklopedie je otištěna Molotovova malá fotografie a 46 řádek textu, v nichž je Molotov registrován jako sovětský politik, bez udání důvodů, jež vedly k jeho pádu. Velká sovětská encyklopedie z roku 1954 hodnotila Molotova na dva a půl stránkách s tím, že byl jeden z nejvýznamnějších organizátorů a tvůrců Komunistické strany a Sovětského státu, Leninův oddaný žák a Leninův a Stalinův soudruh ve zbraní, a rovněž velký teoretik strany. Další členové takzvané protistranické skupiny, kteří sdíleli s Molotovem jeho pád: Malenkov a Kaganovič, nejsou nadále v novém vydání Velké sovětské encyklopedie zmíněni.

ni, proti Brazílii, hráli Izraelci v nevelké tělocvičně, kterou do posledního místa zaplnili sovětští vojáci. Ti během celého utkání dělali všechno možné, aby zlomili morálku Izraelců. Výprava Izraelců podala protest, na který sověti odpověděli tím, že je jim sice líto, ale že na každém utkání se najde několik výtržníků.

A tak i přesto, že sovětská delegace vedená starostou Moskvy Vladimírem Promyslovem a předsedou výboru pro Fyzikulturu a sport Sergejem Pavlovem dala ve Vídni záruky, že SSSR přivítá každého bez výjimky, i sportovní novináře a že hry proběhnou důsledně podle olympijské charty a v duchu olympijské myšlenky, hlasování, jež bylo tajné, dopadlo tak, že 39 hlasů bylo pro Moskvu, 22 pro Los Angeles. Snad tento výsledek sověty poučí a zaváže, aby záruky dané na kongresu ve Vídni, skutečně splnili. —pza—

Dary na tiskový fond Amer. Listů

(Dokončení z min. čísla)	
Ed. Dvořák, MD., TX	3.00
Jos. Vlhať, PA.	1.00
Mrs. M. Dobrecky, NY	3.00
G. J. Esterle, MI.	3.00
Boris Zigl, NY	3.00
Mrs. B. Herda, CT.	3.00
Doris Dvořák, MA.	3.00
J. G. Vandrejs, Canada	4.12
I. K. Kudrnáč, Canada	2.00
Helen P. de Dube, NY	3.00
Mrs. M. Vohryzka, OH.	3.00
Mrs. M. Pazourek, WA.	1.00
Joe Moucka, Canada	2.00
Mrs. A. Ledvinka, FL.	6.00
Josef Kmoch, NYC.	3.00
Lado Kmoch, CA.	1.00
Rud. Karhan, CT.	3.00
Mrs. A. Macoun, FL.	3.00
Louis Kos, MI.	3.00
F. J. Hejny, MD.	1.00
Mrs. G. T. Vasley, PA.	3.00
Marta Kocian, NJ.	1.00
Slavoj Keller, LIC.	3.00
Mrs. A. Vencelides, DC.	1.00
Mary Pekar, PA.	2.00
Mrs. A. Eliáš, NY.	2.00
Jiří Štýbr, MD., IL	10.00
Čtenářka z CO.	3.00
J. M. Machu, IL.	3.00
Mrs. L. B. Washa, IA.	1.00
V. O. Fojtová, NY	3.00
Jan Sykora, PA.	1.00
M. Hulicius, CA.	3.00
Rud. L. Zoudlik, LIC.	4.00
Frank Vašíček, NY.	2.00
Laď. Kotrla, NY.	3.00
Paul Burda, MN.	3.00
M. Adamovic, MO.	3.00
VI. Stryk, Canada	1.00
V. Divis, Canada	2.00
Stanislav Lidl, Canada	2.00
Jos. Padr, NY.	5.00
Milan Trčka, MD.	1.00
Jar. Zumr, LIC.	3.00
VI. Karla, NJ.	2.00
J. V. Bor, Canada	2.00
Josef Hruby, Canada	4.00
Zuzana Kolarik, NJ.	3.00
G. A. Novak, GA.	3.00
Stefan Pagaž, NY.	3.00
Alena Coufalik, NY.	3.00
Jaroslava M. Váša, NY.	8.00
Ant. Novak, PA.	1.00
Čtenář z Bostonu, MA.	3.00
Elizabeth, Vasley, PA.	3.00
Otakar Špaček, Canada	10.00
M. P. Nadvorník, Cana.	2.00
F. J. Veldon, NY.	2.00
Jan Mitáček, LIC.	3.00
Vlad. Macak, NJ.	3.00
Josef Pech, NY.	2.00
C. J. Honing, MD., CA.	3.00
Val. Reidl, NJ.	3.00
Josef Rajtr, IL.	3.00
J. V. Pokorný, TX.	3.00
Louis Majovsky, IL.	2.00
L. Jurasek, Canada	1.00
Miloslav Zach, NY.	3.00
Marie Kavan, OH.	3.00
L. Guderna, Canada	2.00
George Havlík, NY.	3.00
Jerry Chadim, OH.	3.00
Albert Vozeh, NJ.	1.00
A. Makal, NY.	2.00
Jaromír Juchelka, GA.	1.00
A. Blahník, AZ.	3.00
Vincent Dvorak, NJ.	6.00
F. Schovanec, NY.	2.00
Zdenek Petrsek, NY.	3.00
Josef Sáfus, IL.	3.00
Dr. Pavel V. Fort, NY.	3.00
Josef Burc, MD.	3.00
V. Stvan, Canada	2.00
Jiří Halbich, Canada	2.00
Stanley Wild, NY.	1.00
Vlad. Česak, CA.	3.00
Mrs. A. Zajicek, MN.	3.00
J. Kaminsky, MN.	2.00
Frank Kral, PA.	3.00
Vlasta Stadler, MD.	1.00
S. Hrbek, NY.	1.00

Dr. Herbert Kania, NY.	3.00
Jiří Kalab, NY.	3.00
Mrs. B. Brehm, NY.	3.00
Bretislav Zazvorka, NY.	1.00
Jan Marik, Mich.	3.00
Rose Vakovsky, CA.	3.00
Emil Slovak, GA.	3.00
Jarda Fajkus, IL.	2.00
M. J. Klimeš, Canada	2.00
W. Cerny, Canada	4.00
Leon Rodkevic, CA.	1.00
Joseph Jankot, IL.	3.00
H. Navrátilová, NY.	3.00
Ant. Pavelka, MA.	1.00
Ing. Petr Hostinský, Can	2.00
Aug. Brus, NY.	2.00
Rev. Prof. J. Francuch, CA	3.00
Patricia Frankl, PA.	3.00
Karel Uzel, VA.	3.00
Maria Vaiser, NY.	3.00
Václav Legner, IN.	3.00
R. J. Vicek, CA	3.00
Dr. Ant. Zeman, WA.	3.00
Marie Vyterna, NY.	3.00
Otaker Kobylka, GA.	3.00
Jan K. Jirku, CT.	10.00
Jerry Kokoska, AR.	3.00
Frank Kubu, IL.	2.00
Vsevolod Pospíšil, PA.	4.00
Fred Bartoš, OH.	5.00
Jan Pleticha, IL.	3.00
Josef Kastner, CA	6.00
Peter Schmidt, NY.	2.00
J. F. Matejovic, NY.	3.50
Lilian Basta, NY.	3.00
B. J. Petr, NY.	3.00
Václav Bauer, NY.	2.00
Mirko Sedlák, GA.	3.00
Josef Pleva, NJ.	3.00
Mrs. Rose M. Kosa, NY.	3.00
M. Benda, CA.	3.00

Upřímně všem dárcům za tuto podporu děkujeme,

Red. a vyd. Amer. Listů

Upozorňujeme čtenáře

Z Flashingu jsme dostali řadu stížností, že čtenářům nebyly dodány Americké Listy z 1. listopadu (číslo 44). Po naší stížnosti na poštovním úřadě se právě dozvídáme, že ono číslo je — s velkým zpožděním, ale přece jen — právě odběratelům doručováno. Přesto, že jsme zdrženi nezavinili — čtenářům se omlouváme.

Americké Listy

NENECHTE SI UJÍT!

Bratři Jiráňkové — malíři Aleš a sochař Miloš vystavují své práce u příležitosti sedmého sjezdu SVU a sice od 15. do 17. listopadu denně od devíti hodin do pěti. Adresa: Vanderbilt Hall — NY University School of Law (místnost číslo 208), 40 Washington Square South, NYC.

ČLENŮM SVU

připomínáme, že valná hromada nynějšího sedmého sjezdu se koná v pátek, 15. listopadu od devíti ráno do pěti odpoledne (s hodinovou přestávkou mezi jednou a druhou hodinou) v Law Club Lounge, Vanderbilt Hall (první patro), New York University School of Law, 40 Washington Square South, New York City.

Domácí a importované speciality:

Kuchyňské strojky na maso, mák, housku, ořechy kilogramové váhy, emailové nádoby, struhadla, formičky na plnění a vykraiování, vařečky, peroutky z pravých husích brk, a vše, co je třeba v kuchyni. Káva, čaj, mák, povidla, speciální koření, oříšky, mandle, prášky do pečeni, čokoláda, svičky, světoznámé cukroví a znojenské okurky. Česká kuchařská kniha v ang. jazyce. České a slovenské gramofonové desky, 8 Track Stereo magnetofonové pásky (kazety) — české a slovenské písničky. Vánoční cukroví, Mariášové hrací karty zn. "Piatník". Mluvíme česky a Slovensky.

EKVAR: BY • THE • BARREL

H. ROTH AND SON TEL. RE 4-1110. LE 5-2322
Na požádání zašleme náš katalog zdarma!

Karlovarská minerální voda MATTONIHO KYSIBELKA

(lahve 24 fl. oz.) na skladě!

1577 FIRST AVENUE • ccc. 82nd Street • NEW YORK 28, N. Y.

Lékaři, zdravotnictví a "normalizace"

Listujeme-li ve stránkách letošního Časopisu lékařů českých, připadá nám smutek pro podobnost s čísly ročníků vyšších před zhruba dvaceti léty. Chybějí tu sice ódy na velkého Stalina a ani portréty státníků tu nevycházejí vedle vědeckých článků, ale již v prvním čísle letošního ročníku zaujme stat' soudr. Prof. MUDr. V. Balaše Dr. Sc., t. č. z milosti režimu Spectabilis děkana lékařské fakulty Karlovy university.

Článek bohužel nelze odbýt jako žvást, protože jde o jakýsi úvod k ročníku, o programové prohlášení a z některých odstavců nám naskakuje husí kůže. Článek byl patrně původně napsán jako obligátní oslavná řeč k výročí "Velkého října", zcela ve smyslu již kdysi povinně otištěvaných rektorských chvalo zpěvů, které jsme jednoduše nechávali bez povšimnutí, obsahuje však i řadu zajímavých odstavců, týkajících se současné situace a plánovaných opatření k dosažení úplné "normalizace". Úvahy nad lékařskými kádry první republiky, připoutanými k buržoazii, která z nich učinila své obhájce a zastánce, lze pomínout s lítostivým úsměvem, — děším se však oněch odstavců, které "rozebírají příčiny krizových jevů". Zde se např. píše doslovně: "Skutečnost je, že ještě dnes, po pětiletém odstupu od krizového roku 68 a 4 roky od dubnového pléna, cítíme neblahé působení pravicově oportunistických a protisocialistických živlů, zejména v myšlení některých učitelů a studentů lékařských fakult." V jednom z dalších odstavců, které by patrně měly aplikovat známé "Poučení" na konkrétní poměry na fakultách se pak dočítáme, že "již dlouho před lednem 1968 se z práce učitelů na vysokých školách postupně ztrácela politická angažovanost a to, co z politického působení ještě zbylo, nabývalo stále více ryze formálního a někdy přímo škodlivého charakteru. Vzpomeňme jenom na činnost kateder marxismu-leninismu, jichž většina učitelů se v průběhu let, zejména pak v krizových letech 1968 až 69 stala z obhájců a hlasatelů marxismus-leninismu hlasatelů a obhájci různých pseudovědeckých a pseudokapitalistických buržoazních teorií o demokratickém socialismu s lidskou tváří . . . o elitářském poslání inteligence atd." Nejvíce vadí Spectabilis soudruhovi Balašovi, že "na vysokých školách byla už dlouho před lednem 1968 . . . výrazně prosazována tzv. čistá odbornost . . . a perspektiva učitelů na vysoké škole byla závislá hlavně na počtu publikací, získaných vědeckých hodnotách, bez ohledu na politickou angažovanost . . ." (Nedivme se autorovi, jeho profesura jistě není výsledkem vynikající vědecké činnosti!) Každého, kdo zažil rok 1948 na fakultě, musí zarazit Balašovo tvrzení, že čistka v tomto roce byla "nedostatečná" a konečně objevuje Balaš i další příčinu "krizových jevů": studijní cesty na Západ, které se uskutečňovaly po roce 1956 bez dostatečné ideologické "výzbroje". "Cestovatelé tohoto druhu" pokračuje Balaš, "většinou neobjektivně a nekriticky hodnotili poměry v západních kapitalistických státech, na podkladě povrchního poznání se stávali obdivovatelé západního kapitalistického způsobu života a postupně se dostávali na platformu odpůrců socialismu. Někteří z nich se stávali buď přímými nebo nepřímými spolupracovníky západních diverzních center."

Ponechme stranou nám sice dobře známou, ale po letech v exilu již nezvykle působící hantýrku, ale pokusme se vrátit do pocitů kolegů, lékařů žijících doma a to nejen těch, kteří byli osobně postiženi prověrkami či dokonce soudními zářahy. (Zde připomínám kol. MUDr. Šilhara, svého času odsouzeného spolu s prof. Šabatou a rozsudek z dubna 1974

nad kol. MUDr. Zbyňkem Novotným. Ústředním tajemníkem Svazu lékařů v roce 1968/9). Není konečně (a naštěstí) pravdě, že dosavadní přednosta ústavu či kliniky se stává podřízeným svého bývalého asistenta a ne každý lékař je přeložen na horší místo, na obvod či pod. Ale i ti, kteří dosud jsou na svých místech jsou vystavováni tlaku, který je nutí, přizpůsobit se tou či onou mírou dané situaci. Znalost postihů kolegů i články citovaného typu vyvolávají strach a obavy o vlastní existenci u mladších, kteří čekají na povolání atestace II. stupně, o studium dětí u střední generace a o vyšší důchodu u starších. A tak se opět deformují páteře a opět vzniká řada drobných kolaborantů, často i z lidí jinak charakterních.

I pro tuto přizpůsobivost nacházíme doklady na stránkách Časopisu lékařů českých: čteme-li např. text slavnostního proslovu na schůzi Spolku českých lékařů v Praze, konané 25. 2. 1974, pak nemůžeme věřit, že tato slova vyšla z úst osobnosti, již jsme si vážili vysoce po stránce odborné i lidské; nemáme však právo soudit, neboť nežijeme pod tlakem, který u mnohých vede k apatii a lethargii, k děsu z každé změny, neboť ta je zpravidla k horšímu. (Kolega, který vcelku v klidu vykonává svou práci, nám líčil nedávno své pocity, když mu vrátil na otázku, co je nového odpoví slovem "Nic". Je to pro něj pocit ulehčení, neboť všechno nové je většinou špatné!).

Pracují-li čeští a slovenští lékaři za této šedé, otrávené, "normalizované" situace dobře, vychází-li z ústavů a klinik v CSSR dobré vědecké práce, pak je to doklad vysoké odbor-

né, ale i morální kvality československých lékařů. Opět vládne ve zdravotnických zařízeních ovzduší nedůvěry, strachu a kariérismu, ta tam je jednota a nadšení z roku 1968 a 69, všední den je šedý a normalizovaný, ale přesto žije vzpomínka na Pražské jaro. A jsem přesvědčen, že dojde-li někdy k něčemu obdobnému, lékaři budou opět takovými peccis podporovat.

MUDr. R. HAMBACH

Srdečné blahopřání

Pozdě, ale o nic méně upřímně blahopřejeme našemu čtenáři Jos. Krahlovi k devadesátým prvním narozeninám, které oslavil 30. srpna letošního roku.

Americké Listy

Reaktor ze Škodorky

Pízeňská Škodovka vyrobí v r. 1978 první reaktor jaderné elektrárny typu Voroňez o výkonu 44 megawattů. Zatím začaly ověřovací práce na speciálním způsobu svařování tlakové nádoby lehkoodporního reaktoru.

LITERATURA NDR

V západním Německu vyšlo v poslední době několik románů a sborníků prózy východoněmeckých spisovatelů. a čtenáři nyní s podivem zjišťují, že literatura Německé demokratické republiky není zdaleka tak dogmatická a poplatná socialistickému realismu, jak se donedávna soudilo. To nutí k srovnání.

Před deseti lety se také v Praze pokládala východoněmecká kulturní politika za vrchol stalinského zpátečnictví, zatímco dnes je tomu naopak. Pražská kulturní politika, založená na systému zákazů, nařízení a administrativních opatření je ještě zpátečnickější než to, jak se postupovalo před lety ve východním Berlíně. Pro ilustraci srovnáme, o čem se musí a smí psát v Českých zemích a o čem ve východním Německu. Po dovršení Husákovy normalizace jsou u nás přípustné dva druhy literatury: buď zcela nepolitická, čím starší, tím líp, nejlépe z dalekých zemí, anebo naopak literatura zcela přepolitizovaná, buď něco ze zfalšovaných dějin KSC, třeba odboj. Fučík, nebo únor 1948, anebo zbeletrizované reportážní pamflety proti posrpnovému exilu, kterých se v románech a filmech objevila hned celá serie.

Současná literatura Německé demokratické republiky, jak ji nyní máme možnost poznat ze západoněmeckých vydání, se proti tomu jeví námetově i umělecky daleko složitější, především čtivější a realističtější. Bez velkých teoretických sporů se upustilo od kožených dogmat socialistického realismu a námětem je především každodenní realita, a to spíše sou-

kromá než veřejná, jak se dá vyjádřit slovy láska, žárlivost, manželské tragédie, mezilidské vztahy, soukromý život po práci. Romány z pracovního prostředí jsou spíše výjimkou a i v nich se píše o opravdových životních otázkách metodou psychologickou a nikoli propagační. Papírový kladný hrdina zmizel a literatura je zase zalidněna postavami z masa a krve.

Západoněmečtí komentátoři to vysvětlují tím, že 25 let po založení Německé demokratické republiky je tento stát vnitřní i mezinárodní realitou, je členem Organizace spojených národů a je diplomaticky uznáván většinou států celého světa. S tímto politickým sebevědomím východoněmeckých komunistů se prý změnil i jejich postoj ke kultuře a postupy jejich kulturní politiky. Spisovatelům je už dokonce dovoleno psát s jistou podmíněnou objektivitou i o dělnickém povstání ze 17.

Vozy pro Bulharsko

Severočeská automobilka LI-AZ v Liberci dodává do bulharského Šumenu rozložené nákladní vozy Škoda, které se tam na místě montují. Bulharsko naopak dodává do CSSR některé součástky a díly, kterých je tu nedostatek.

Na odchyt živé zvěře

se připravují také v Jižních Čechách. Myslivci na Jindřichohradecku během listopadu mají v plánu ulovit 400 zajíců, 550 bažantů a 270 kořepví. Živá zvěř je výhodným exportním artiklem.

června 1953 a o stavbě berlínské zdi.

To jsou v těchto měsících věci u nás nepředstavitelné. Názor západoněmeckých komentátorů o tom, jak se větší sebevědomí východoněmeckých komunistů projevilo v zlepšeném a umírněnějším poměru ke kultuře, můžeme obrátit jako otázku, zaměřenou na naše poměry. Jak malé musí být asi sebevědomí dnešního pražského režimu, když spisovatele nemůže pokládat za parnery, ale jen za své zaměstnance — a to jen jejich část. Zbývající, pokud neodešli z jeho dosahu, si drží pod pokličkou jak vodník duše v baladě Karla Jaromíra Erbena.

J. Dresler

Příliš snadný život?

Po fotbalovém zápase Anglie-Československo navštívil dopisovatel londýnského komunistického deníku Morning Star čs. sportovce v jejich hotelu — a jak teď v článku referuje — seděl s nimi u dobrého piva do tří hodin do rána. Probíral se zápas sám, ale hodnotilo se i obecněji. Autor článku se od čs. odborníků dozvěděl — že na to, aby se v kopané síly vyrovnaly, (čs. mužstvo, jak známo, prohrálo 3:0, "je v Československu život příliš snadný". Čs. trenéři si myslí, že hokej je na tom líp a že Československo je příliš malé na to, aby dodalo dostatek hodnotných hráčů pro hokej i pro fotbal. A hráči — kteří z největší části studují — prý nevydávají tolik sil jako hráči na Západě, protože už myslí na svou pozdější životní dráhu.

VARŠAVA — BONN

V Bonnu byla podepsána desetiletá dohoda o hospodářské, průmyslové a technické spolupráci mezi Německou spolkovou republikou a Polskem. Podepsal ji západoněmecký ministr zahraničí Hans-Dietrich Genscher a místopředseda polské vlády a ministr zahraničního obchodu a námořní plavby Kazimierz Olszewski. Genscher označil tuto kooperační dohodu za podstatný krok v rozvoji vztahů mezi oběma zeměmi, poukázal na dosavad-

ní spolupráci mezi podniky obou zemí a vyzval obě strany, aby učinily z dohody základ pro expansi vzájemně prospěšných hospodářských styků. Není pochyby, že dohoda je velice výhodná zvláště pro Polsko, které získá přístup k západoněmeckému kapitálu a technologickému umu. Lze také doufat, že v důsledku nových možností, které se naskytou polským vývozcům, klesne obrovský schodek Polska v obchodu se Spolkovou republikou, takže výměna zboží bude lépe vyvážena.

TEMNÁ RUS . . .

“POKROKOVÍ” INTELEKTUÁLOVÉ MLČÍ

V Leningradě byl zatčen spisovatel Vladimír Maramsin, tak začíná článek sovětského spisovatele Maximova, žijícího v exilu. Článek vyšel v západoněmeckém deníku Die Welt. Je to článek ostrý a útočný. Vladimír Maximov v něm nešetří hněvivými slovy proti těm, kdo v Sovětském svazu ničili, a stále ještě ničí, každý intelektuální odpor, ani vůči západním levicovým intelektuálům —

Nemilá příhoda

V pražském rozhlasu vyhlásil nemilou příhodu ředitel Ústavu pro biofaktory a veterinární léčiva v Chotouni doc. dr. Bohumil Ševčík. Dr. Ševčík se zúčastnil 15. mezinárodního drůbežářského kongresu ve Spojených státech, konkrétně ve městě New Orleans. Hned první den kongresu byl zakončen recepcí na parníku President a s tím spojenou projížďkou po řece Mississippi. Dr. Ševčík hodnotil tento večer jako “velmi zdařilý”. Kolem 23. hodiny se pak prý vracel pěšky do hotelu, ale — jak sám řekl — neznal přesně cesty a zabořil z hlavní ulice do vedlejších. Tam se dostal do konfliktu se skupinou — podle jeho slov — “asociálních živilů”: ženy mu prý nabízely různé služby, chtěly úplatky, žebraly — až přijel taxík, který mu měl údajně nabídnout cestu zpátky do hotelu. Pak ho však — spolu se skupinou naskočivších lidí — taxík odvezl kamsi za střed města, kde ho banda zbilá a okradla. Probudil se až v policejním voze, který ho odvezl do nemocnice. Kromě zranění hrtnu utrpěl dr. Ševčík i 35 bodných ran a poškození tváře, oka a čelistního kloubu. Byl nejdříve odvezen do státní nemocnice, kde ho uložili na velký pokoj. Po intervenci kolegů z kongresu — především švýcarských — se dostal do jiného ústavu (Foundation Hospital), kde prý byla celková péče mnohem lepší. V rozhlasovém rozhovoru pak dr. Ševčík líčil, jak je nutno se v amerických velkoměstech mnohde obávat večerních vycházek po ulici, jak jsou hoteloví hosté upozorňováni, aby se řádně v pokojích zamykali a pomohli tak zajistit i vlastní bezpečnost. V té souvislosti vyslovil názor, že se v USA nikdo nestará o prevenci ve věci zločinností, což doložil tímto zážitkem: “Nikdo u sebe nemá žádné průkazy, správu hotelu vůbec nezajímá, z které jste země, zda máte nebo nemáte pas.” Což bylo pro čs. posluchače — přes vskutku nemilou příhodu — která se čs. vědci v USA přihodila, — nepochybně cenné svědectví o amerických poměrech.

kteří jako by neviděli, co se v Sovětském svazu děje. Co provedl Maramsin, že ho zatklí? — ptá se Maximov.

Odcizil snad na ministerstvu obrany tajné dokumenty? Prodával snad zbraně vrachům? Chtěl snad svrhnout nynější sovětskou vládu? Nikoliv; jediný zločin Vladimíra Maramsina spočívá v tom, že psal knihy podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, a za vlastní peníze je zcela veřejně rozšiřoval. Maramsin ovšem není první a jediný sovětský spisovatel, s nímž se nakládá jako se zločincem, píše Maximov, a připomíná uvěznění Josifa Brodského, Julije Daniela, Andreje Siňavského, Natálie

Gorbaněvské, Jurije Galanskova a dalších, o osudu popravených a umučených ve dvacátých, třicátých a čtyřicátých letech ani nemluvě. “V dějinách lidstva neexistuje až dosud žádná jiná tyranie, žádný jiný diktátorský režim, žádná autokracie, jež by se mohly pyšnit tím, že dokázaly fyzicky zničit, uvěznit, ožebračit, dohnat k šílenství nebo vyhnat do ciziny tolik vynikajících představitelů vlastní literatury, včetně dvou nositelů Nobelovy ceny: Borise Pasternaka, uštvaneho šikanováním k smrti, a Alexandra Solženicyna, nezákonně deportovaného z vlasti,” praví se v článku Vladimíra Maximova. “Něčím takovým se může chlubit jen země s údajně

nejpokrokovějším společenským zřízením, I jen setina, tisícina takových zločinů by vyvolala bouři rozhořčení v “pokrokových” kruzích západní inteligence — kdyby k tomu bylo došlo jinde než v tak zvaných socialistických zemích. Titiž “pokrokoví” intelektuálové však zahanbeně mlčí, ba staví se hluchými, jde-li o nezákonnosti v Rusku, v Číně nebo v zemích východní Evropy. Rozhořčeně hájí práva palestinských uprchlíků, s čímž se absolutně solidarizujeme, ve jménu spravedlnosti a humanismu. Zároveň však nechávají tyto dobrodince lidstva bez odezvy volání Krymských Tatařů, jež jsou souvěrci Palestinců. Jak se zdá, je tento půlmilionový národ nevyhnutelnou obětí “pokroku”, píše Maximov o západních levicových intelektuálech a pokračuje: “Právem bouří

proti vojenským diktaturám v Řecku, Španělsku a Čile; nedovedou však použít své výmluvnosti, jde-li o nikým nezvolené byrokratické oligarchie v zemích východní Evropy.

Bez bázně se vrhají do zcela bezpečného boje za osvobození Angely Davisové, proti rasové diskriminaci v Rhodesii či za svobodu v Africe a Latinské Americe. Okamžitě se však stanou “přivřenci uvolňování napětí” — jakmile se někdo odváží požádat je o podpis na obranu Vladimíra Bukovského.”

“Obracím se na ty, jejichž svědomí nezmkllo a jejichž srdce je stále otevřeno svobodě a pravdě: domníváš-li se, že se to vše týká jen Vladimíra Maramsina a několika jiných jednotlivců, velmi se mýlíš. Týká se to nás všech, i tebe. A času ubývá. Proto si pospěš, jednej!”

Večery pod lampou s českou knihou

Čtenářský hlad po dobré české knize trvá. Doma i v cizině. Kdežto doma současná literatura stagnuje, a starší kvalitní věci se vydávat nesmějí, my v emigraci máme v tom ohledu větší štěstí. Také Universum Sokol Publications patří k vydavatelstvím, které jsou sto zájmu čtenářů o dobrou českou knihu vyhovět. Zde je seznam a stručný popis knih, vydaných doposud našim nakladatelstvím:

DEMOKRATICKÝ MANIFEST —

Ferdinand Peroutka. Vyznání víry v demokracii, svobodu a právo na národní sebeurčení. Mužný boj s ideologií komunismu, jehož slabiny jsou zde odhalovány nejpopovanejším mistrem pera. Kniha skutečně hodná tradice českého humanismu.

POČITADLO —

Petr Den. Sbíрка esejí, zkoumajících vztahy mezi náboženstvím, politikou a matematikou, jež se zároveň snaží dát novou náplň pojmu “demokracie”, aby revoluce davů a nových národů, měnící podobu našeho století, nebyla revolucí nihilismu, prosté moci a smrti, nýbrž revolucí míru a života.

VE VLÁDĚ DRUHÉ REPUBLIKY —

dr. L. K. Feierabend. Paměti muže, který spoluřídil osudy národa a státu v tragické pomnichovské době. (Rozebráno).

VE VLÁDĚ PROTEKTORÁTU —

dr. L. K. Feierabend. Pokračování pamětí člena české protektorátní vlády z doby po 15. březnu 1939, obsahující množství zajímavých a významných detailů o tehdejších událostech.

Z VLÁDY DOMA — DO VLÁDY V EXILU —

dr. L. K. Feierabend. Autor zde líčí svůj dobrodružný útek z Protektorátu přes Maďarsko, Jugoslávii a Francii do Londýna a popisuje zajímavým způsobem poměry v tehdejší exilové vládě presidenta Beneše.

THIS AND THAT —

E. J. Popera. Kdo zná české verše tohoto básníka, jistě sáhne se zvědavostí po jeho první sbírce básní anglických.

KAŽDÁ Z TĚCHTO KNIH PŘEDSTAVUJE TVORBU NAŠICH PŘEDNÍCH SPISOVATELŮ A BÁSNÍKŮ, MIMO SVOU VLAST. ZAKOUPENÍ NĚJÍJÍCÍCH KTERÉ Z NICH OBOHATÍ JISTĚ VAŠI KNIHOVNU

OBJEDNÁVÁM:

Demokratický manifest —	
Ferdinand Peroutka	\$4.00
Počítadlo — Petr Den	2.50
Ve vládě protektorátu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Z vlády doma — do vlády v exilu —	
dr. L. K. Feierabend	3.00
Ledy se hnuly — V. N. Duben	3.00
Antonín Švehla	3.00

ÚHLEM NA OBLOHU —

Miroslav Rašín. Sbíрка cestopisných črt, zejména z Jižní Ameriky, politických i intimních úvah již zemřelého autora, je moderním protestem proti odlidštění a zmechanizování světa.

BEZNADĚJE A NADĚJE —

Karel Valehrach. Krajan, písmák líčí svůj těžký, avšak zkušenostmi bohatý život, v němž křížem — krádem procestoval všech pět světadílů, s očima otevřenými a se srdcem, které rozumí lidské bídě.

OD A DO Z —

veselé abecední fantazirování-slovy a kresbami — populárního komika Járy Kouta.

VERŠE ZE ZÁSUVKY A VERŠE ZAPOMENUTÉ —

Josef Martínek. Česko-americký novinář a básník tu ve čtyřech částech podává silné básnické obrazy několika svých životních údobí.

HOLOUBEK, KTERÝ SE NA VŠECHNO PTAL —

Josef Martínek. Půvabná dětská knížka veršů s lahodnou češtinou a podivuhodnou fantazií.

SONGS OF THE DESERT —

Josef Martínek. Sbíрка anglických básní, které byly otištěny ve více než 40-ti amerických a kanadských časopisech. Autora zde inspirovala zejména velká americká poušť na jihozápadě USA.

LEDY SE HNULY —

V. N. Duben. Kniha nutná pro každého, kdo chce vědět, kdy a jak začaly drobné sopečné výbuchy, které pak, po několika letech, vedly k Pražskému jaru.

Úhlem na oblohu — Miroslav Rašín	2.50
Beznaděje a naděje — Karel Valehrach	2.50
Od A do Z — Járy Kouta	1.50
Verše ze zásuvky a verše zapomenuté —	
Josef Martínek	2.00
Holoubek, který se na všechno ptal —	
Josef Martínek	1.00
Songs of the Desert — Josef Martínek	3.00
This and that — E. J. Popera	2.00
Pálnoční pacient — Egon Hostovský	3.00